

GOTT BETYG FÖR ÅRSBOK

Glesbygdsverkets Årsbok 2002 får ett mycket gott betyg i en läsundersökning som utförts av TEMO. Informativ och lättöverskådlig är omdömen som används om boken.

Av de tillfrågade som tagit del av årsboken uppger 90 procent att de kan rekommendera den till andra. Nästan lika många, 86 procent, tycker att det är bra att Glesbygdsvirket ger ut en årsbok. Svaret stöds också av det faktum att bara fyra procent tycker att det skulle räcka med att de fakta som presenteras i boken enbart presenterades på Internet.

I år var tredje året Glesbygdsvirket gav ut en årsbok. För framtida utgåvor finns en del läsarenkemål noterade. Läsarna vill gärna ha försök till prognoser och framtidsvisioner. Gärna också jämförelser med andra länder. Mer illustrationer och mindre text kan göra boken än mer lättillgänglig, är också ett råd från läsare. Verket jobbar nu på att infria förväntningarna.

Har du missat Glesbygdsverkets Årsbok 2002? Beställ den kostnadsfritt på telefon 063-57 67 20 eller via www.glesbygdsvirket.se

GOD JUL
ÖNSKAR
HÄLGE



...SIDAN 4

LÄRCENTRA BANAR VÄG FÖR STUDIER I GLESBYGD

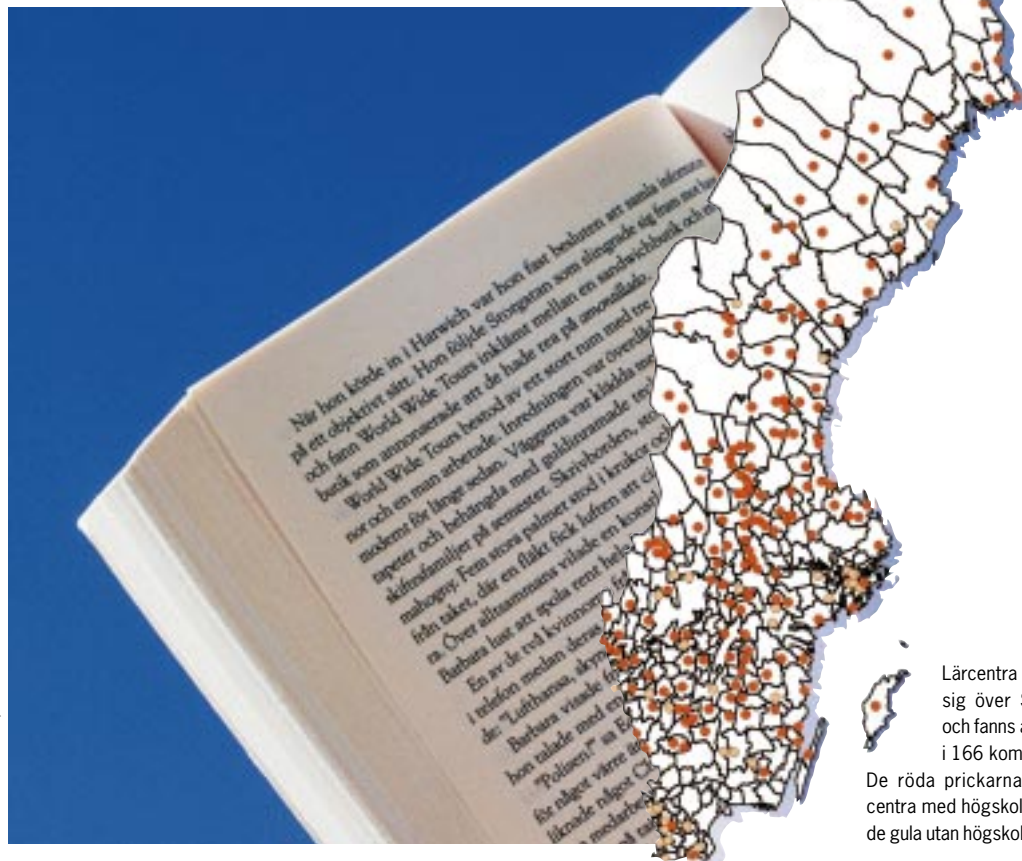


FOTO: KLAS FRITZON/NORRLANDIA

Lärcentra sprider sig över Sverige och fanns år 2001 i 166 kommuner.

De röda prickarna är lärcentra med högskoleutbud, de gula utan högskoleutbud.

77 procent av kommunerna i skogslänens inland har ett eller flera lärcentra i sin kommun. Det betyder att just de kommunerna har varit mest ivriga att etablera lärcentrum hos sig. I storstadsregionerna är det exempelvis bara 34 procent av kommunerna som har lärcentrum.

– Det är kanske inte så förvånande med tanke på att man i skogslänens inland många gånger har långa avstånd till närmaste högskola, säger Marlen Ljusberg som ansvarat för den kartläggning av lärcentra som Glesbygdsvirket nyligen överlämnade till regeringen.

NYA GRUPPER STUDERAR

Av kartläggningen framgår att de studerande ofta kommer från helt andra grupper än de som traditionellt har sökt sig till högskolestudier. Lärcentra har därför en central roll när det gäller att höja

den allmänna utbildningsnivån i hela landet.

2001 studerade 45 000 personer vid kommunala lärcentra, och av dem drygt 10 000 på högskolenivå. Det motsvarar ungefär en medelstor högskola.

"HÖGSKOLELYFT"

En osäkerhet när det gäller lärcentra är att de i stor utsträckning betalas med projektmedel, och därför kan man bara arbeta kortsiktigt.

– Bland annat därför föreslår vi i rapporten en utredning med syfte att utforma ett "Högskolelyft", alltså ett ekonomiskt stöd till kommuner som via ett lokalt lärcentrum tillhandahåller service till studerande på högskolenivå, säger Marlen Ljusberg.

Rapporten finns på webbplatsen www.glesbygdsvirket.se, och kan också beställas på telefon 063-57 67 20.

SVÅRT FÅ LÅN TILL BOSTAD PÅ LANDET

Glesbygdsverket lägger i början av nästa år fram en rapport om problemen med att finansiera bostadsbyggande på landsbygden. En enkät till kommunchefer visar att nära hälften av dem bedömer det som svårt eller mycket svårt för enskilda att få tillräckliga krediter för att bygga på landsbygden. Särskilt stora är problemen i glesbygdkommunerna. Inter-vjuer med banker har påbörjats.

Bland förslag som diskuteras är bättre statliga kreditgarantier för bankernas utlåning. Garantier behövs redan före byggstart och det finns en eftersläpning på den maximala produktionskostnaden för vilken kreditgaranti ges till småhus. Den är för närvarande en miljon, medan en mer normal produktionskostnad för en villa idag är närmare 1,5 miljon. Möjligheter att utöka garantierna så att de även kan omfatta lån till modernisering och ombyggnad av småhus bör också diskuteras.

Det fortsatta utredningsarbetet får visa vilka förändringar i regelverket som bedöms ge bästa resultat när det gäller ökade möjligheter till byggande på landsbygden. Rapporten till regeringen blir klar i mars 2003.

FINLANDS- RAPPORTEN KAN BESTÄLLAS

Den rapport om landsbygdspolitiken i Finland som vi skrev om i Nyhetsbrevet nr 5 har nu presenterats. Den jämför den landsbygdspolitik som bedrivs i Finland med den svenska.

I Finland finns en så kallad nätverkspolitik där olika sektorer samverkar för landsbygdens bästa, medan den sektorsindelning som råder i Sverige ibland medför att olika sektorer motverkar varann.

Rapporten kan laddas hem från Glesbygdsverkets webbplats www.glesbygdsverket.se eller beställas på telefon 063-57 67 20.

Glesbygden ska inte ha sämre tandvård



FOTO: TORE HÄGGSTRÖM/NORLANDIA

Det är mycket viktigt att alla medborgare ska ha tillgång till lika god tandvård oavsett socioekonomisk bakgrund och var i landet man bor. Det framhåller Glesbygdsverket i ett yttrande över betänkandet Tandvården till 2010.

Idag finns tydliga socioekonomiska och regionala skillnader beträffande både tand-

hälsa och utnyttjandet av tandvård. Stora grupper av människor anger också att de av ekonomiska skäl avstår från tandvård.

Föreslagna förbättringar av tandvårdsersättningen för bas-tandvård och förbättring av högkostnadsskyddet tillstyrks av verket.

Svårigheterna att rekrytera tandvårdspersonal, där problemen ofta kan vara störst i gles- och landsbygdsområden, oroar verket. Nya lösningar och ny teknik, som till exempel mobila tandkliniker eller nya sätt att organisera tandvården, bör utvecklas. Möjligheter att samordna eller samverka även med andra vårdformer inom privat regi eller landstingets regi bör stimuleras, anser Glesbygdsverket.

Vad betyder Leader+ för svensk landsbygd?

Glesbygdsverket upphandlar just nu en konsulttjänst för att göra en halvtidsutvärdering av den svenska delen av EU:s gemenskapsinitiativ Leader+. Före årsskiftet är det klart vem som får i uppdrag att göra utvärderingen. Syftet med en halvtidsutvärdering är att i god tid undersöka om programmet behöver revideras på något sätt.

– Utvärderaren ska titta på hur programmet har genomförts hittills och vilka effekter för svensk landsbygd som kan mätas så här långt, säger Elisabet Olofsson som arbetar med Leader+ på Glesbygdsverket. Vi är också speciellt intresserade av hur trepartnerskapet som arbetsmodell fungerar.

Trepartnerskap är det arbetssätt som utmärker Leader och innebär att lika stora delar offentlig, privat och ideell sektor arbetar tillsammans.

Under 2003 kommer Glesbygdsverket också att se över det administrativa stödssystemet för Leader+ i Sverige.

– Trots att Leader+ är ett litet program så har det samma regelverk som de stora strukturfondsprogrammen, säger Carolina Schönbeck, utredare på Glesbygdsverket. Administrationen är många gånger betungande för LAG-grupperna, och vi ska se om något går att förenkla.

Snart förslag om glesbygdens kollektivtrafik

Hur kan de grundläggande förutsättningarna ändras så att kollektivtrafiken i gles- och landsbygder kan utvecklas?

Det diskuteras för närvarande i den statliga utredningen Kollektivtrafikkommittén. Kerstin Lindblad, Glesbygdsverket, sitter med i kommitténs arbetsgrupp för "Trafiksvaga områden", som ska lämna förslag till kommittén i början av nästa år.

– Glesbygdsverket har i olika sammanhang framhållit att en förutsättning för att människor i alla åldrar ska kunna bo och leva i gles- och landsbygder och i skärgårdar är att det finns tillgång till bra kollektivtrafik, säger Kerstin Lindblad. Det finns ett antal bra exempel i vårt land på hur det kan genomföras trots att kommuner och landsting har allt sämre ekonomi.

"LANDSBYGDEN ÄR VÅRT GULD"

Många positiva exempel vid inflyttningskonferens

FOTO: MARIA MODIGH

Över hundra deltagare kom till Glesbygdsvverkets inflyttningskonferens i slutet av november. En stor del av dagen ägnades åt exempel från kommuner som arbetar aktivt för att öka sin inflyttning.

Många goda idéer framfördes och en aktiv publik bidrog till att göra detta till en lyckad dag!

Dokumentation från konferensen kommer inom kort att läggas ut på www.glesbygdsvverket.se.



Gunnel Forsberg (i mitten) från Stockholms och Karlstads universitet inledde med att prata om drivkrafter för flyttningar förr och nu. De totala flyttströmmarna är konstanta, däremot ändras människors uppfattningar om vilka platser som är attraktiva. Det är attraktiviteten snarare än själva flyttningarna som kan påverkas, menade Gunnel bland annat. På bilden flankeras hon av Ylwa Wiberg (till vänster) och Eva Zetterström-Blixt, båda Östersunds kommun.



Terese Olofsson, Ragunda kommun och Marie Israelsson, Sundsvalls kommun.



Tage Levin, Norrlandsförbundet, i samspråk med Anna Dehlin-Englund, Länsstyrelsen i Gävleborgs län.



Ingrid Kjellsson, projektledare för inflyttningsprojektet "Första klass" i Bräcke, berättade hur hon med riktad marknadsföring lyckats rekrytera tio familjer till kommunen. Stor draghjälp fick hon av media. Tidningar som Aftonbladet, Allers och Svenska Dagbladet skrev helsidor om projektet.



Som avslutning på dagen pratade Lars Fladvad (till vänster) från Svenska Kommunförbundet om översiktsplanen som verktyg för att utveckla landsbygden. Torsås framtidsplan som presenterades tidigare under dagen är ett exempel på hur man genom dialog med olika intressenter kan skapa en bra översiktsplan. På bilden pratar Lars Fladvad med Jan Molde, chef för Glesbygdsvverkets analysenhet.



Med en miljon besökare varje sommar, ett positivt flyttnetto och dessutom kända ambassadörer som Ronny Eriksson och Lasse Eriksson, tyckte Anders Granberg att det var en tacksam uppgift att vara marknadschef i Piteå kommun. Piteå har valt att profilera sig som "den barnvänliga kommunen", vilket genomsyrar deras kommunikation med omvärlden.



Harry Westermark (till höger), utredare på Glesbygdsvverket, presenterade en pågående studie om finansiering av boende på landsbygden. På bilden syns också Lars Fröding, Sotenäs kommun, som diskuterade bopliktförsök med Harry.

"Landsbygden är vårt guld", tyckte Weronica Stålered, landsbygdsutvecklare i Emmaboda kommun. Hon arbetar bland annat med att inventera lediga hus på landsbygden. Just nu står 80 familjer i kö för att flytta in och många av dem vill i första hand hyra ett hus. Weronica var en av många som poängterade vikten av att det finns någon som tar emot och stöttar inflyttarna när de väl är på plats. Det är inte alltid så lätt att bli accepterad i en liten by.



B

PIA ENOCHSSON
generaldirektör

FOTO: LENNART JONASSON

Jag är förälskad....

...i mitt land. Och jag har inte fått hjärnsläpp. I mitt andra "hemland" Norge be-

traktas denna förälskelse i sitt eget land som fullständigt normalt. Det är bara 60 år sedan Norge riskerade att förlora sitt land till den tyska ockupationsmakten och än i dag lever omsorgen om och kärleken till det egna landet kvar starkt. Dessa erfarenheter delar vi inte med Norge och kanske är det därför så svårt att uttrycka kärleken till det egna hemlandet utan att betraktas som suspekt och supernationalist, på gränsen till brunskjorta. Jag tar den risken.

RIK SJÖ

Under fyra år har jag nu – på bra betald arbetstid – haft förmånen att personligen

få besöka vårt eget vackra land, från norr till söder från väst till öst. Jag har fått koncentrera mig på de mest natursköna områdena eftersom det är där vi finner landsbygderna, glesbygderna och skärgårdarna. Resultatet är en rik sjö av erfarenheter, svallande känslor, mycket kärlek men också en del sorg. Jag har fått färsk och nyttig kunskap om människor och bygder, om livsglädje, svårigheter och reella betingelser för utveckling. Jag har lyssnat på landshövdingar, kommunalråd, byautvecklare och många, många andra och jag har fått ta del av deras starka tilltro till sin hembygd.

SKA BLI BÄTTRE

Nästan halva min arbetstid gör jag detta! Varför? Därför att besöken och samtalen är en grundförutsättning för oss i vårt urval av prioriteringar av arbetsuppgifter.

Det är också en trovärdighetsfråga för oss på Glesbygdsverket, att vi känner till de problem och möjligheter som finns ute i landet. Men vi ska bli bättre på att koppla tillbaka och redovisa vad besöken lett till, vilka frågor vi plockat upp och hur vi gått vidare med dem. Jag kan redan nu berätta att vi till exempel aldrig skulle ha arbetat med omvandlingsproblemen av åretruntboende till fritidsfastigheter eller bostadsfinansieringsproblemen i landsbygd om vi inte så tydligt fått dessa frågor belysta under olika kommunbesök. Inte heller hade vi kunnat bidra med så många exempel och så mycket fakta i vårt arbete tillsammans med andra myndigheter, i remissvar eller utredningar av olika slag.

Ett stort tack därför till alla som gett oss så mycket värdefull kunskap om de olika utvecklingsförutsättningar som råder i vårt land!

Exklusivt för Nyhetsbrevets läsare

HÄLGE
av Lars Mortimer

GOD JUL OCH GOTT NYTT ÅR!

REDAKTION Birgitta Rhodin, TEL 063-57 67 11
Annika Lidgren, TEL 063-57 67 31

Vill du komma med på vår sändlista, hör av dig till: Gunborg Hägg, TEL 063-57 67 00.

ANSVARIG UTGIVARE Mats Elg

Glesbygdsverket
Samuel Permans gata 2, 831 30 Östersund
TEL 063-57 67 00, FAX 063-57 67 99
E-POST info@glesbygdsverket.se
WEBBPLATS www.glesbygdsverket.se